

Straks geen pensioen voor de dga?

Nu de plannen van staatssecretaris Wiebes over de toekomst van de pensioen-bv in grote lijnen bekend zijn, schieten adviseurs in de rekenreflex. Kiezen voor de spaarvariant of premievrij voortzetten van het pensioen in eigen beheer (PEB). Wat is de effectieve belastingdruk bij afkoop? Wat zal de directeur-grotaandeelhouder (dga) 'netto' overhouden in box 3 (sparen en beleggen)? Maar misschien wel relevanter: wat gaat er na de defiscalisering gebeuren met het vermogen, zo vraagt Jack Borremans, partner bij LNBB actuarissen + pensioenconsultants, zich af. 'Hier ontstaan grote uitdagingen op het gebied van de zorgplicht. Zowel voor de financieel adviseur als voor de (voormalig) dga.'

Als de staatssecretaris zijn plannen succesvol door de Tweede en Eerste Kamer weet te loodsen, kan de dga een aanzienlijke korting krijgen bij afkoop van het in de bv opgebouwde pensioen. In de afkoopvariant die Wiebes voorstelt, wordt eerst het pensioen afgestempeld tot de waarde die gelijk is aan de fiscale pensioenverplichting. De bv betaalt vervolgens loonbelasting over de fiscale waarde. Wie snel tot actie overgaat, krijgt een korting op deze heffingsgrondslag. Zo stelt het kabinet voor om in 2017 een korting te geven van 34,5%, in 2018 van 25% en in 2019 nog maar 19,5%.

(Foto: Getty Images)

Echte uitdaging

Maar na deze exercitie begint volgens Borremans de echte uitdaging pas. Want wat moet er gebeuren met de vrijgekomen middelen? 'Waarom dit een uitdaging is? De fiscale behandeling verandert weliswaar, maar de doelstelling van het pensioenvermogen blijft overeind', zegt hij. En die doelstelling dreigt juist uit het zicht te verdwijnen in de nieuwe opstelling.

'In veel gevallen zal het vrijgekomen vermogen toegevoegd worden aan een beleggings- of spaarrekening bij bank of vermogensbeheerder.' En juist hier zit het gevaar, volgens Borremans. 'Misschien gebruikt de dga het geld om de hypotheek (deels) af te lossen, in andere gevallen zal het vermogen eenvoudigweg consumptief gebruikt worden.' Met andere woorden, de vrijgekomen pensioengelden kan de dga voortaan voor andere doeleinden aanwenden.

Nieuwe zorgplicht

Tot nu toe waakte de accountant of fiscalist ervoor dat de opzij gezette gelden daadwerkelijk voor de oude dag worden gereserveerd of – in het uiterste geval – kon de belastinginspecteur afstempeling tegenhouden. Maar in de nieuwe situatie resteren er nog slechts twee controleurs: de dga zelf en zijn financieel adviseur. Borremans: 'De adviseur wordt zo geconfronteerd met een nieuw zorgplichtvraagstuk.'

Simpelweg het afgekochte pensioen toevoegen aan de privébeleggingen houdt het risico in dat de doelstelling – afdoende vermogen op pensioengerechtigde leeftijd – onvoldoende gemonitord wordt. Pensioenvermogen in een vennootschap wordt vaak defensief belegd en de dga wordt regelmatig gewaarschuwd voor de beleggingsrisico's. Maar door defiscalisering kan dat snel anders worden – met alle gevolgen van dien. 'Door het "omlabellen" van het vermogen zal snel de indruk ontstaan dat het nu "vrij" box 3 vermogen is', waarschuwt Borremans. 'Terwijl de doelstelling "afdoende vermogen op pensioengerechtigde leeftijd" nog gewoon geldt.'

Afstempelen

De dga die gebruik wil maken van de mogelijkheid tot afstempelen van het pensioen, al dan niet gevolgd door het daadwerkelijk afkopen ervan, zal dit overigens alleen maar kunnen doen met toestemming van zijn of haar partner (zie ook het artikel in FD Werk en Geld van 16 juli). Dit kan voor spannende keukentafelgesprekken zorgen. Een beslissing tot afkoop kan ertoe leiden dat bij een echtscheiding de partner ernstig blijkt te zijn benadeeld. Het pensioenkapitaal kan – met toestemming – zijn overgeboekt naar de box 3-spaarrekening van een van de partners.

Ook het nabestaandenpensioen zal een heikel punt blijken. In de huidige situatie wordt de pensioenvennootschap niet alleen geadviseerd om het pensioenvermogen prudent te beleggen, ook zal de adviseur of accountant moeten aandringen op het afsluiten van een (aanvullende) overlijdensrisicoverzekering. Op die manier is het nabestaandenpensioen immers écht verzekerd. Borremans: 'Overlijdt de dga en is het nabestaandenpensioen niet extern verzekerd, dan ontstaat een groot probleem als het pensioenkapitaal in de bv ontoereikend blijkt.' Leiden is dan in last. De nabestaanden zitten met een karig pensioen. Na defiscalisering zal de dga hier een eigen voorziening voor moeten gaan treffen.

Geen geld voor later

Het gevaar bestaat dat er op de pensioendatum onvoldoende vermogen beschikbaar is

Gebruikelijk loon

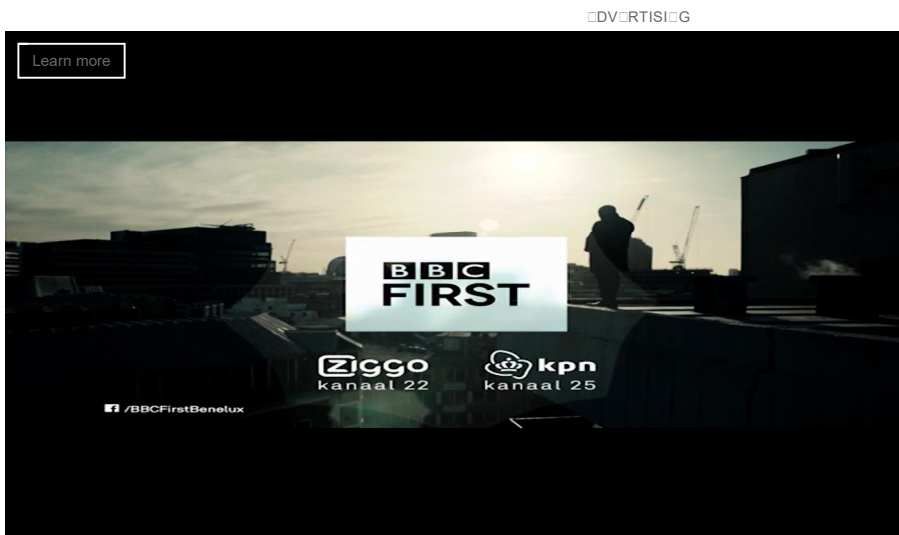
Daarnaast wijst Borremans nog op een vierde zorgplichtaspect: dat van het zogenoemde 'gebruikelijk loon'. Volgens de gebruikelijkloonregeling moet het loon van dga passend zijn bij het niveau en de duur van zijn werkzaamheden voor de bv. Dit om te voorkomen dat de dga te weinig loonbelasting betaalt en vooral wordt beloond in de vorm van dividend tegen een lager belastingtarief. Als het pensioen in eigen beheer ophoudt te bestaan, moet er volgens Wiebes rekening worden gehouden met de gemiste pensioenbijdrage bij de beoordeling van de totale arbeidsbeloning. Anders gezegd: de dga heeft grote kans dat het loon moet worden verhoogd. Met dat geld wordt hij geacht, als compensatie voor het niet meer kunnen opbouwen van pensioen in eigen beheer, in privé voor een oudedagsvoorziening te zorgen.

Oplossingen

Wat zijn oplossingen? Het uit de vennootschap vrijgekomen vermogen zou apart gehouden kunnen worden van het overige vermogen. Borremans: 'Door het als pensioenvermogen te blijven behandelen, is de kans op onverwachte tekorten op pensioengerechtigde leeftijd het kleinst. In ieder geval zie je dit tekort eerder ontstaan, zodat je nog kunt bijsturen.' Aan de financieel adviseur de taak om de haalbaarheid van de pensioendoelstelling in de gaten te houden en in te grijpen als de haalbaarheid in het gedrang komt.

Ook zal de adviseur moeten waarschuwen als blijkt dat het beleggingsbeleid niet meer geschikt is voor de cliënt. Tot slot zal volgens Borremans naast het apart houden van de pensioenbeleggingen en het periodiek reserveren van middelen, het afsluiten of verhogen van het kapitaal bij overlijden in veel gevallen 'zeer wenselijk' zijn.

Tom Loonen is hoogleraar aan de VU-VBA opleiding van de Vrije Universiteit Amsterdam en tevens directeur Wealth Management Services bij Insinger de Beaufort.

inRead invented by Teads

Deel dit artikel

Meest gelezen

PVV-verkiezingsprogramma op één A4'tje

De puinhopen van vier jaar Rutte-Asscher: economisch herstel en een nette begroting

'In een hangmat werkte ik aan mijn start-up'